

*I 2022 etablerer havegruppen det sjette haveanlæg, Haven for de 5 sanser.
I år har vi sået bi- og insektvenlige blomstrende planter i de 800 kvm.
De blomstrer lige nu.*

VELKOMMEN TIL MEDICINHAVERNES NYHEDSBREV

Det har været og er en fantastisk sommer i Medicinhaverne. Endnu en publikumsrekord er slået, og vi får masser af positive tilbagemeldinger fra glade gæster.

Sæsonen er slet ikke slut. På søndag indvier vi vores femte have, en sjette er på vej, ligesom børnenes have langsomt tager form.

I begyndelsen af september deltager Medicinhaverne i årets kulturarvsdag, hvor fokus er rettet mod de helt særlige langelandske æblesorter.

Men også uden særlige aktiviteter, er haverne et besøg værd, især hvis man er glad for blomster!

INDVIELSE AF HAVEN FOR INFEKTIONER OG HILDEGARD AF BINGENS HAVE

Søndag 22. august kl. 14 indvier Medicinhaverne officielt det femte haveanlæg, Haven for infektioner og Hildegard af Bingens Have.

Jane Jegind, chef for Erhverv, Kultur og Turisme i Langeland Kommune, indvier Infektionshaven, mens grevinde Mette Ahlefeldt-Laurvig, Tranekær Gods, indvier Hildegard af Bingen-afdelingen.

Hildegard, hvis store viden om sygdom og medicin førte til udgivelsen af to store naturvidenskabelige værker, *Physica* og *Causae et curae*, komponerede også musik. Hvordan den lyder, bliver der mulighed for at høre, når sopranen Maria Lantz bl.a. synger tre af Hildegards sange.

Endelig har flere frivillige sat bryg over til en krydret vin, Lutendrank, der er lavet efter en middelalderopskrift. I dagens festlige anledning vil der være gratis adgang for alle til Medicinhaverne mellem kl. 13 og 16.

[LÆS MERE. KLIK HER](#)

BROMBÆR

Netop nu bugner de langelandske hegn med vilde brombær, og brombær har haft mange lokale navne, så som sortbær og rivetorn.

De mange brombær har også afledt mange lokale stednavne på Nordlangeland, som Bremholm (siden 1385), Bremlevænget og Bremholmgården.

Allerede i oldtidens Grækenland blev brombær anbefalet til gurgling mod dårlig hals, og i Danmark har brombær været brugt siden oldtiden. Brombær er blevet

tilskrevet medicinsk betydning, og såvel blade, bær og roden har været anvendt.

Bladene har et stort indhold af garvestoffer, triterpener, flavonoider og gallussyre; afkog af bladene har i folkemedicinen været brugt til heling af sår, og de blev tilskrevet at kunne dæmpe betændelse og nedsætte feber. Både blade og rødder er blevet brugt indvortes ved diarré samt mave- og tarmkatar.

De modne brombær indeholder antocyaner, pektin, sukkerstoffer, frugtsyre, flere B-vitaminer og en lille mængde C-vitamin, og de er en kraftig antioxidant.

Helle Ravn

KALENDER

Året rundt fra solopgang til solnedgang

Medicinhaverne er åbne for publikum

entré: 50 kr, børn under 18 og medlemmer har gratis adgang

Søndag d. 22. august kl. 14

Officiel indvielse af Medicinhavernes femte haveanlæg,

Haven for infektioner og Hildegard af Bingens Have.

Fri entré mellem kl. 13 og 16.

Lørdag d. 4. september kl. 11-14

De langelandske æblers kulturhistorie

Rundvisning og æblesmagning i anledningen af Kulturarvsdagen.

Fri entré mellem kl. 11 og 14

Onsdag d. 6. oktober kl. 19 i Borgerhuset, Rudkøbing

Have- og kogebogsforfatter Hannu Sarenström fortæller om sine 30 år i haven

Entré oplyses senere

KULTURARVSDAG PÅ LANGELAND

Lørdag 4. september fra kl. 11 til 14 er Medicinhaverne en del af arrangementet Kulturarvsdag på Langeland. I Medicinhaverne er der bevaret 17 af de gamle langelske æblesorter. Både æbler og mad er en del af den langelske kulturarv, og det vil Medicinhaverne i Tranekær sætte fokus på. Der bliver rundvisning, hvor der fortælles om de langelske æbler.

Der er bevaret mange langelske opskrifter på mad med æbler, og på dagen vil der være smagsprøver på en gammel langelsk æblekageopskrift.

På billedet ses frugtavlser Peder Lollesgaard med Mathildeæblet, som hans oldefar var den første til at pode. Æblet er opkaldt efter Peders oldemor.

Der er gratis adgang til Medicinhaverne mellem kl. 11 og 14 den 4. september.

FOREDRAG AF HANNU SARENSTRÖM

Onsdag 6. oktober kl. 19 i Borgerhuset i Rudkøbing vil den kendte have- og kogebooksforfatter Hannu Sarenström, der for nogle år siden flyttede fra Kinnekulle i Sverige til Kædeby på Langeland for at starte et helt nyt haveliv, fortælle om sine "30+ år i haven".

Hannu: "Alle vores haveliv er præget af vores oplevelser i søgen efter den have, vi ikke vidste, at vi ledte efter. Det bliver en aften med minder af glade øjeblikke og glemte fiaskoer. Smukt og grimt, ja men sådan er det jo for os alle. For mig er haven poesi, som beriger mit liv, og den er altid smuk i fantasien".

Hannu har netop udgivet sin 12. bog, "Det nya Trädgårdslandet".

NYT FRA HAVERNE

Kø i betalingspavillonen midt i juli. Allerede på det tidspunkt havde Medicinhaveerne 1000 flere betalende gæster end sidste år på samme tidspunkt. Og sidste år var også et rekordår.

ATTER TID TIL RUNDVISNINGER

Faren for corona-smitte har igennem lang tid gjort, at vi ikke kunne afvikle foredrag, kurser og rundvisninger.

Situationen har heldigvis bedret sig så meget, at det nu igen kan lade sig gøre. Så den 11. august viste Jann Poulsen 45 gæster rundt i Medicinhaverne.

Jann fortalte om frugt og bærs gavnlige virkning.

John på vej til kompostbunken med afklip fra abrikostræerne i Haven for fordøjelse, stofskifte og ernæring

DET ER FOR BØRN

Vi har mange gæster i haverne, og selv om Børnenes Medicinhave endnu ikke er færdiganlagt, bliver den flittigt besøgt.

Her er etableret flere højbede med spiselige planter, som man må røre ved, snuse til og smage på. Der er skilte ved alle planterne.

Bent plantede den fine pilehytte for nogle år siden. Der er seks siddepladser og rigtig hyggeligt inde i den levende hytte.

Ole D. er Medicinhavernes "skiltemand"

Han researcher på planternes medicinske egenskaber. Han er i øvrigt pensioneret overlæge, så det faglige er helt på plads. Han fører database over samtlige planter i haverne og arboretet og skriver tekst til skiltene.

Skiltet her er netop kommet op i arealet mellem Haven for nervesystem og bevægeapparat og Haven for infektioner og Hildegard af Bingens Have. Det viser en tegning over hele arealet med numre på alle træer i arboretet.

Til venstre kan man så finde de enkelte numre og se, hvilket træ der er tale om, og hvor mange af netop det træ, der er plantet i arboretet.

Flere blomster. Kommer du i Medicinhaverne, så gå helt ned mod syd og kig på solsikkerne, der netop nu blomstrer så smukt.

Medlemsskab

Medicinhaverne har 380 husstandsmedlemmer, og vi kan godt være flere. Opbakningen har stor betydning både økonomisk, og når vi søger fondsmidler.

Det koster 200 kr årligt per husstand at være medlem, og det giver gratis adgang til haverne og rabat på kurser, foredrag og andre arrangementer.

[Tryk her, hvis du vil være medlem](#)

Alle, også ikke-medlemmer, er velkomne til at tilmelde sig nyhedsbrevet.
Medlemmer får automatisk nyhedsbrevet, når de melder sig ind i Medicinhaverne.
Hvis du ikke ønsker at modtage nyhedsbrevet, kan du [framelde dig her](#).

Du er tilmeldt Medicinhavernes nyhedsbrev
Nyhedsbrevet udsendes 5-8 gange årligt.

[Tilmeld Medicinhavernes Nyhedsbrev](#)

[Afmeld Medicinhavernes Nyhedsbrev](#)

Følg også Medicinhaverne på

<http://medicinhaverne.dk/>

eller på Instagram: [instagram.com/medicinhaverne_tranekaer/](https://www.instagram.com/medicinhaverne_tranekaer/)

eller på Facebook: Medicinhaverne Tranekær

Nyhedsbrevet udsendes af

Medicinhaverne i Tranekær, Botofte Strandvej 2A, 5953 Tranekær

medicinhaverne@mail.dk, mobil 21 84 78 22

Redaktør: Lise Munk

Tekst og billeder: Bente Wulff, Ole Flintegaard Jacobsen, Lene Anker og Helle Ravn